

Gostilničarski Vestnik

Strokovno glasilo „Zveze gostilničarskih zadrug v Ljubljani“ in „Zveze gostilničarskih zadrug v Mariboru“

Oglasi se računajo v oglasnem delu Din 0.75 od mm in stolpa, v tekstnem delu in na zadnji strani pa Din 1.— od mm in stolpa.

Telefon 2467.

Cek. rač. št. 11.430.

Štev. 5.

Maribor, dne 22. junija 1932.

Leto II.

Velika zborovanja naših gostilničarjev v Mariboru, Celju, Krškem in Novem mestu

Vsled posledic novega trošarinskega zakona, ki pomeni največjo nesrečo za gostilničarstvo naše države, je zvezna uprava v Mariboru na željo svojega članstva sklicala protestno zborovanje v Mariboru in Celju, katerim so se nato pridružila tudi zborovanja gostilničarskih zadrug iz Posavja v Krškem in iz Dolenjske v Novem mestu. Ogrožen obstoj naših članov je privabil v Maribor preko 500, v Celje okoli 400, v Krško 150 in v Novo mesto preko 200 udeležencev. Zborovanja so se udeležili tudi gg. poslanci Cerar, Petovar, Krejči, Urek, Prekoršek, Dermelj in Klinc, kakor tudi zastopniki banske uprave ziu Zbornice sa TOI v Ljubljani. Zborovanja so vodili v Mariboru g. Zemljič, v Celju g. Bernardi, v Krškem g. Krieger, v Novem mestu g. Windischer. Glavni referat na teh zborovanjih je imel zvezni tajnik mariborske zveze g. Petek, kateri je v izčrpi obliki razložil navzočim postanek vsebine in posledice novega trošarinskega zakona, pri katerem je igrala politika merila ne vlogo. Zlastno je, da se ni poslušalo naših gospodarskih ustanov, in to baš v največji gospodarski krizi, kjer bi moral priti gospodarski solidarizem do največjega izraza. Naziranj, da se bo vinogradnikom pomagalo vnovčiti pridelek in da se bodo cene vinu dvignile, se niso uresničile. V prometu je zavladalo vino dvomljivo kakovosti in ga vinogradniki ne prodajajo samo nad 5, nad 10, odnosno nad 50 litrov, temveč posegajo enostavno v naše, z zakonom določene pravice, ter prodajajo vino v vseh mogočih količinah in oblikah. Vkljub takemu trgovanju so ostale cene na isti višini. Ugodnost tega zakona imajo tedaj le oni vinogradniki, ki so v bližini večjega konzumnega središča, dočim je podeželski vinogradnik izgubil svojega najboljšega odjemalca. Vsled nadrobne prodaje vina po vinogradnikih je postala naravno naša gostilna brezpredmetna. V fiskalnem oziru pa ni izgubila svoje važnosti, ker mora gostilničar plačevati mesto v državi, kar je davčno tako in tu tudi v državi vsakih taks. Ta zakon je stvoril točilce, katerim se predpisuje v nezmanjšani obliki vse mogoče dajatve, in pa v točilce, kateri lahko na podlagi različnih ugodnosti uspešno konkurirajo onemu, ki je bil še včeraj najbolj zanesljiv davčni zavezanec. Kako naj imenujemo to razmerje, ne vemo, lahko bi sicer zapisali jako dobro prisposodob, vendar jo puščamo za poznejše čase.

Naša mesta, vaši in trge in sploh vse kraje, kjer se le nahajajo človeška bivališča, so preplavili vinogradniki odnosno prekupčevalci z vinom, ter ga prodajajo v najmanjših količinah. V naših vaseh so nastale v hišah vinogradnika prave gostilne. V mestih, posebno v predmestih se prodaja vino, ki je pripeljano od vinogradnikov, javno po ulicah. Izgovori, da kaj takega zakon ne dovoljuje in da se naj posamezni slučajji javljajo financij in upravnim oblastim, so naravnost v zasmeh našemu trpljenju. Kontrola finančnih organov in drugih je radi njih maloštevilnosti pre-slaba in ne zamore zatreti tega sušmarstva. Takih nasvetov in izgovorov ne sprejemamo ter zahtevamo, da korigirajo zakon oni, ki so mu

dali to vsebino. Vedeti moramo, da se ni uničilo samo gostilničarja, temveč, da je s tem udarjen tudi tujski promet in oni tisoči obrtnikov in kmetovalcev, ki potrebuje živje od blagodat tega obrta. Kakšno škodo bodo trpele občine, banovina in država, bo pokazala najbližja bodočnost. Ta zakon bi gotovo ne pomenil za splošno gospodarstvo take katastrofe, če bi bil izdan v dobi gospodarske konjunktore, a ne danes, ko mora občina, banovina in država računati s tisočaki, da vzdrže v ravnovesju svoje proračune.

Zahteva gostilničarskega stanu naše banovine je, da čimprej dosežejo naši poslanci novelo k temu zakonu, katera naj izključi producenta od nadrobne prodaje z alkoholnimi pijačami.

Na teh zborovanjih so govorili tudi navzoči poslanci, kateri so razven g. poslanca Cererja, ki je najvnetejši pobornik za naše pravice — branili ta zakon s tem, češ, da so morali zaščititi vinogradnika pred popolno propastjo. S takimi naziranj se pač ne moremo strinjati, ker vidimo v tem zakonu preveč politike, ki nam kaže popolnoma jasno, zakaj je nastal tak zakon. Dokler bo imelo naše gospodarstvo to obliko in dokler bo obstojal današnji ustroj naše družbe, toliko časa se bo moralo brezpogojno računati z vsakim gospodarskim činiteljem. Z silo modelirati gospodarstveni ustroj je jako nevaren eksperiment. Pripominjamo le, da smo do-cela razočarani nad takim postopanjem in da bomo ta zakon ohranili trajno v spominu. Toda čas hiti in dela v naš prid, ker vse se presnavlja po zakonih, ki so večni in neizprosni. Bodočnost nam bo potrdila, da smo imeli prav.

Na zborovanjih, katera so potekla marsikje jako burno, so se oglašili k besedi različni govorniki. Tako n. pr. Holc Matija, Bernardi Drago, Žumer N. Valjak Jurij, Berlič Joško, Volik Matija, Postl Herman, Lipovšek Anton, Klemenčak Fr., Petschuch Fr., Krieger, Windischer in drugi. Na koncu teh zborovanj je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija, katero objavljamo v celoti:

1. Zborovalci ugotavljajo, da se pri sestavi novega trošarinskega zakona ni ozirala Narodna skupščina na življenjske interese gostilniške obrti, ki je glavna podlaga tujškega obrta in ki je bila do danes neprecenljive vrednosti za privatno, kakor tudi za javno gospodarstvo.

2. Zborovalci zavračajo neenakost, izraženo v trošarinskem zakonu, kjer se zahteva od zakonitih točilcev na drobno plačevanje trošarinskih taks in drugih davščin, dočim se pusti producentom svobodna in s taksami in davščinami neobremenjena prodaja alkoholnih pijač. Ta trošarinska taksa ima torej značaj kazenskega davka ali kontribucije, ki je naravno v popolnem nasprotju z ustavnimi določili glede enakopravnosti v pravicah in dolžnostih državljanov.

3. Zborovalci zahtevajo in pozivajo vse poslance kot njihovi nekdanji volilci, da novelirajo trošarinski zakon in izločijo iz zakona določilo o prodaji vina nad pet in deset litrov od strani vinogradnikov že pri prvem zasedanju Narodne skupščine, ker so se njegove posledice že sedaj pokazale kot katastrofalne za komunalno gospodarstvo, ki v pretežni večini vsaj v dravski banovini stoni na dohodkih trošarine, kakor tudi za banovino in za državo. Najbolj občutno pa so prizadeti gostilničarji kot najbolj vestni in najbolj točni davkoplačevalci, ker se

vsled nastalih razmer onemogoča nadaljno obratovanje gostilniških podjetij in s tem po nepotrebnem uničuje eksistenca številnih družin podjetnikov in uslužbencev. Taki pretresljaji v ustroju našega celotnega gospodarstva niso v prid nikomur, temveč povzročajo le še večje zapletljaje, ki lahko rodijo še nedogledne posledice.

4. Istočasno pa ugotavljajo predvsem nepravilnosti trošarinskega zakona, posebno glede odmere trošarinske takse, kateri je bila vzeta za podlago točilna taksa, odmerjena po količini iztočenih alkoholnih pijač prejšnjih let, čeprav je konzum že v letošnjem letu zaradi proste prodaje vina in žganja nazadoval za najmanj 50%. Zahtevamo, da se čimprej novelira tar. postavka 62. taksnega zakona v tej obliki, da se vsaka skupina zniža za 50% in da se razdeli še na 7 kategorij in šele na tej podlagi odmeri na novo točilna in z njo zvezana trošarinska taksa.

Istotako zahtevamo, da se kavar-nam odmeri ona točilna taksa, odnosno z njo zvezana trošarinska taksa, ki odgovarja 50% znižanju količine iztočenih alkoholnih pijač v letu 1931.

5. Ugotavljamo, da izdajajo davčne uprave v dravski banovini plačilne naloge, s katerimi zahtevajo plačilo trošarinske takse v 8 dneh, čeprav dolguje državnica in banska uprava v pretežni večini točilcem alkoholnih pijač na drobno trošarino, ki je bila plačana za zalogo vina, žganja, ki se je nahajala dne 20. aprila 1932. v točilnih kletih.

Vsled tega menimo, in sicer po principu pravičnosti, da se izvrši že nam obljubljena kompenzacija in da se dovoli plačevanje trošarinske takse v 3 obrokih, ker je gostilničarju nemogoče plačevati pri danih razmerah, ki jih je povzročil novi trošarinski zakon, dvomesečne obroke trošarinske takse vnaprej.

6. Zborovalci ugotavljajo, da se vsled novega trošarinskega zakona izigravajo predpisi vinskega zakona in zakona o življenjskih potrebščinah itd., ker se ne vrši in se tudi ne more vršiti kontrola v pogledu kakovosti in higijene prodaje vina po producentih na drobno, ker se prodaja vrši večinoma od hiše do hiše in na vseh mogočih krajih.

Ugotavljamo, da se vrši sušmarjenje z vinom po producentih in pa po prekupčevalcih, ne da bi zapadli strogim trošarinskim taksam zaradi nedovoljene prodaje vina na drobno.

Pozivamo in prosimo oblastva, da vsaj v zaščito avtoritete zakona, predpisov in samih sebe odrede najstrožjo kontrolo po svojih organih, da se povrne morala in respekt pred zakoni med naše ljudstvo.

8. Zborovalci prosijo in zahtevajo, da se do ukinitve tega trošarinskega zakona odnosno do njegovega noveliranja ukinejo gostilničarjem in sploh vsem zakonitim točilcem na drobno vse takse in vse s to obrtjo zvezane davščine, da se jim vsaj v dobi teh nevdzdržnih razmer zaščiti njih obstoj in da se jim zagotovi enakopravnost v državljanskih pravicah in dolžnostih.

9. Zborovalci izjavljajo, da smatrajo vinotoče pod vejo samo kot pravico za socialno šibkejšje sloje in je ta misel izražena tudi v svoječasni naredbi kr. banske uprave. Začuden pa so, da se izdajajo dovoljenja imovitejšim slojem in celo bogatim aristokratom, ne da bi se oziralo na škodo, ki nastaja s tem gostilničarski obrti.

10. Pozivamo oblastva, da se kopa-

lišča v pogledu plačevanja trošarinske takse uvrstijo v ono grupo, ki odgovarja številu prebivalstva in se naj v to svrhu novelira tarif. postavka br. 62 taksnega zakona, kjer uvršča kopališča v najvišjo grupo.

11. Zborovalci vztrajajo še danes na svoječasni in najbolj pravični skupni zhtevi vinogradnikov, da se maksimira celokupna trošarina na Din 1.50 od litra in da se plača šele tedaj, ko se stavi sod na pipo. V kolikor pa bi te naše zahteve ne odgovarjale potrebam odnosno običajem v ostalih banovinah, naj se pripusti posameznim banovinam v obsegu okvirnega trošarinskega zakona uvažati in pobirati trošarino.

12. V kolikor pa se ne bi hotelo, odnosno moglo ugoditi našim upravičenim zahtevam, moramo izjaviti, da bomo sicer vsled nevdzdržnih in za našo obrt nemogočih razmer, nastalih z novim trošarinskim zakonom prisiljeni prekiniti z obratovanjem v naših podjetjih.

Zborovanja so se večinoma v redu obdržala, če pa je tu in tam prekipel srd iz dna srca, je popolnoma razumljivo, kajti človek, ki stoji pred poginom, ne pozna obzirov. Toliko za danes, bodočnost nam bo prinesla še mnogo prilik, da bomo povedali ono, kar smo danes izpustili.

Gostilničarski obrt po novem zakonu

Dokaz strokovne usposobljenosti.

Ker novi zakon o obrtih nima določil glede dokaza strokovne usposobljenosti za izvrševanje gostilničarske obrti, veljajo v tem pogledu do nadaljnjega določila pravilnika o gostilnah (Uradni list št. 1 iz leta 1928).

Po tem pravilniku se pridobi strokovna izobrazba:

a) v strokovni šoli z enoletno prakso v kaki gostilniški obratovalnici;

b) v strokovnem tečaju z dvoletno prakso v kaki gostilniški obratovalnici;

c) če ni pogojev iz točk a) in b), s štiri letno prakso v kaki gostilniški obratovalnici.

Za prakso se smatra neposredna strežba gostov.

Po tem pravilniku je bilo pooblašeno ministrstvo za trgovino in industrijo, da izda predpise, katerim strokovnim šolam in tečajem naj se prizna pravica do skrčenega roka prakse. Ker pa ministrstvo za trgovino in industrijo še ni izdalo teh predpisov, služi kot dokaz strokovne usposobljenosti do nadaljnjega štiri letna praksa v gostilniškem obratu.

Strokovno usposobljenost pa je potrebno dokazati samo v mestih, krajih z nad 5000 prebivalci, na sedežih sreskih načelstev ali turističnih krajih, dočim se posebna strokovna izobrazba ne zahteva za vaške obratovalnice in bufete vobče.

Vsaka oseba, ki se hoče usposobiti za točenje alkoholnih pijač na drobno, da more v danem primeru dokazati potrebno strokovno usposobljenost, se mora prijaviti pristojni gostilničarski zadrugi s pismeno prošnjo, v kateri mora navesti:

a) svoje ime in svoj priimek, rojstni kraj, leto starosti, prebivališče;

b) ime, priimek, poklic in kraj delodajalca, pri katerem je stopil v službo, kdaj je stopil v službo in pod kakšnimi pogoji.

Prošnji mora priložiti dovolilo svojih zakonskih skrbnikov in delodajalčevo potrdilo, da so navedbe pod točko b) točne.

Od dne te prijave se šteje štiriletni rok prakse.

Vsako spremembo glede delodajalca med štiriletno prakso mora dotična oseba prijaviti pristojni gostilničarski zadrugi.

Čas, ko se službovanje prekine, se ne šteje v štiriletni rok prakse.

Potrdilo o štiriletni praksi izda pristojna gostilničarska zadruga.

Pomožno osebje.

Splošne določbe.

Za pomožno osebje po zakonu o obratih se smatrajo učenci (vajenci), osebe, ki opravljajo pri obratih podrejene posle, pomočniki, rokodelski in tvorniški delavci in vse druge osebe, ki se jim pri obratih poverja opravljanje trgovinskih, rokodelskih ali tehničnih služb.

Službeno razmerje med službodajalcem in službojemalcem se uredi s **službeno pogodbo**. S tako pogodbo se službojemalec zaveže, da bo vršil službodajalcu izvestno službo za izvesten čas. Če bi se s službeno pogodbo ničesar ne določilo o načinu in obsegu službe, mora vršiti službojemalec službo primerno okolišnim. Svoje posle mora pomožno osebje vršiti vestno in redno. Če ni dogovorjeno drugače, ni dolžno opravljati hišnih opravil.

Glede **plače** (zaslužka) določa novi zakon o obratih, da je smatrati v primeru, ako v službeni pogodbi plača ni določena, pa tudi ne pogojena njena brezplačnost, da je pogojena primerna plača. V tem primeru se uporabi običaj, ki obstoji v kraju podjetja za dotični obrt in za pomožno osebje dotične vrste.

Plačo je dajati po opravljeni službi, če ni s službeno pogodbo sklenjeno kaj drugega, odnosno ako službene pogodbe ni, jo je dajati na način, ki je v dotičnem kraju običajen. Če je plača v denarju odmerjena po mesecu ali po krajših rokih, se izplačuje je najkasneje poslednjega dne vsakega meseca odnosno ob koncu krajskega roka; plača, odmerjena po daljših rokih, se izplačuje najkasneje ob koncu vsakega koledarskega leta. Vsekakor dospe že zaslužena plača, čim se službeno razmerje neha.

Plačo v denarju je dolžan izplačevati službodajalec v dinarski valuti. Sme dajati svojemu pomožnemu osebju po njih predhodni privolitvi na račun plače redno hrano po lastni ceni, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo pa po povprečni vrednosti, kolikor jih to same stane.

Službene pogodbe, ki bi nasprotovale določilom v prednjem odstavku, so nične.

Službojemnik obdrži svojo pravico do plače, če je po najmanj štirinajst-dnevnem službovanju zadržan opravljati službo zaradi bolezni ali zaradi nezgode, a največ za teden dni in ako tega ni zakrivil niti namerno niti s hudo nemarnostjo. Isto velja tudi, če je zadržan opravljati službo brez svoje krivde iz drugih tehničnih vzrokov, ki se tičejo njegove osebe. Mora pa vsekakor brez odlašanja javiti svoj zadržek službodajalcu in mu na njegovo zahtevo predložiti izpričevalo pristojnega okrožnega urada za zavarovanje delavcev ali uradnega zdravnika o vzrokih in trajanju njegove delovne nesposobnosti. To sme službodajalec po primernem času iznova zahtevati.

Če je bil službojemalec zadržan opravljati službo zaradi službodajalčevih okolištin, obdrži pravico do plače, mora pa dopustiti, da se mu vračuni ono, kar je zaradi neizvrševanja službe prihranil, ali kar je prihranil z drugo zaposlitvijo, ali kar je namerno opustil pridobiti. Tudi mu gre odškodnina, ako je v službi prikrajšan zaradi takih okolištin vsled izgube časa.

Če je službojemalec zadržan vršiti svojo službo zaradi opravljanja vojaške vežbe, ne preneha njegovo službeno razmerje in mu ostane pravica do njegovih denarnih prejemkov za čas štirih tednov, ako je njegovo službeno razmerje trajalo nepretrgoma leto dni in ako za ta čas ne prejema od države ustrezne odškodnine. Te pravice pa nima, ako je pozvan,

da odsluži svojo vojaško službo v stalnem kadru.

Če se službojemalec sprejme v službodajalčevo hišno skupnost, mu mora dajati službodajalec ob boleznih, ki je službojemalec ni povzročil namerno niti s hudo nemarnostjo, poleg denarne plače tudi potrebno hrano, zdravniško zdravljenje in potrebna zdravila, a največ za štirinajst dni, ako je službeno razmerje že trajalo štirinajst dni in največ štiri tedne, ako je službeno razmerje trajalo že pol leta. Prehrana in zdravljenje se pa sme dajati tudi v bolnici, ali s službojemalčevo privolitvijo tudi pri drugih. Če bi bilo zaradi značaja bolezni to potrebno, sme službojemalec **zahtevati** zdravljenje v bolnici. Teh dolžnosti službodajalec nima, ako je sklenjeno službeno razmerje samo za čas prehodne potrebe in še ni trajalo mesec dni.

Izdatki v gotovini za zdravniško zdravljenje in za nabavo potrebnih zdravil, kakor tudi stroške za zdravljenje v bolnici ali pri drugih, se smejo vračunati s službojemalčevo denarno plačo, ki mu gre za čas bolovanja.

Obveznosti službodajalca, ki jih ima do službojemalca, ako je ta zadržan opravljati službo zaradi bolezni, nezgode ali iz drugih tehničnih vzrokov, ki zadevajo njegovo osebo in onih, ki jih ima do njega, ako je sprejel službojemalca v svojo hišno skupnost, preneha, ako preneha službeno razmerje zaradi poteka časa, za katerega je bilo sklenjeno, ali zaradi prejšnje odpovedi ali zaradi odpusta, ki ni povzročen po bolezni ali iz drugih tehničnih vzrokov (opravljanje vojaških vežb (ne služenje kadrškega roka), ki se tičejo službojemalčeve osebe. Če se službojemalec odpusti zaradi izostanka ali če se mu odpove služba med izostankom, ni upoštevati s tem povzročenega prenehanja službenega razmerja glede označenih zahtev.

Službodajalec je dolžan držati delovne prostore čiste in higijensko v redu. Dolžan je ukreniti glede na službojemalčevo starost in njegov spol vse, kar je potrebno za zaščito npravnosti. Če ga sprejme v svojo hišno skupnost, mora ukreniti glede prostora za stanovanje, spanje in glede prehrane, kakor tudi glede delovnega časa in odmora vse, česar treba glede na službojemalčevo zdravje, moralo in vero.

Pridobljene pravice gostilničarjev-zakupnikov

V zadnji številki našega glasila smo omenili, da je Zveza v Mariboru napravila nadzorstveno pritožbo na ministrstvo za trgovino, obrt in industrijo zoper odločbo kr. banske uprave, katera je odločila, da lahko prijavi zakupniki gostilničarji svoj obrt le tedaj, če jim odstopi hišni lastnik pridobljeno gostilniško pravico, drugače postanejo ti le uslužbenci svojega hišnega lastnika. Ministrstvo je odločbo banske uprave razveljavilo z odredbo št. II. br. 16246 z dne 26. maja 1932, katero objavljamo v celoti:

»Pri ocenjevanju pridobljenih pravic pri gostilniških podjetjih je treba uvaževati prejšnje predpise pravilnika o gostilnah, kavarnah in ostalih obratovalnicah, ki točijo alkoholne pijače v zvezi z novimi predpisi obrtnega zakona.

Krajevna pravica v smislu prejšnjih predpisov še ni upravičevala lastnikov, da otvorijo in vodijo gostilniška podjetja, nego je bilo samo dokaz, da gotova zgradba, odnosno lokal ustreza pogojem, da se v njem sme voditi gostilniško podjetje. Ravnotako osebna pravica ni bila vezana na konkretno podjetje, ampak samo na osebo, ki je smela otvoriti gostilniško podjetje v zvezi z obstoječo krajevno pravico. Potemtakem je treba, da se kriterij pridobljenih pravic pravilno oceni, imeti pred očmi, kateri navedenih objektivnih in subjektivnih momentov najbolj ustreza značaju pravice za gostilniško podjetje po novem obrtnem zakonu.

V kolikor je krajevna in osebna pravica združena v eni osebi, ki je z

dnem uveljavljenja zakona izvrševala gostilniško podjetje, ima dotična oseba polno pravico v smislu § 446 obrtnega zakona. Ali pa so bile navedene dne krajevna in osebna pravica v lasti različnih oseb, je treba ugotoviti značaj momentov, ki so dajali pravico po starem zakonu ter jih po sorodnosti usporediti z momentami, ki dajejo pravico na obratovanje po novem zakonu.

Krajevno pravico po prejšnjih predpisih zamenjuje po novem zakonu moment krajevne potrebe in sposobnost zgradbe za gostilniško podjetje. Vendar pa s temi momentami še ni pridobljena pravica na obratovanje, ker so za to potrebni tudi subjektivni momenti, ki so daleko važnejši za pridobitev pravice na obratovanje. S § 443/1 se ukinja krajevna pravica in lastniku te pravice se nikakor ne more priznati po odstavku 2. navedenega paragrafa, ker brez osebne pravice ni smel obratovati. Pa tudi sam pravilnik o gostilnah navaja v čl. 43 izrečno, da je za obratovanje potrebna osebna pravica, a čl. 54 predpisuje, da jo mora takoj prijaviti pristojnemu oblastvu. Ravno tako predvideva tudi čl. 46 pravilnika točne pogoje, ki so potrebni za pridobitev osebne pravice. Ti pogoji so istovetni, katere predpisuje obrtni zakon.

Potemtakem se mora smatrati, da si je sama oseba, ki je stvarno izvrševala kako gostilniško podjetje, pridobila pravico na obratovanje v odnosnem lokalni, za katerega je priznana krajevna pravica, nikakor pa ne oseba, ki ni obratovala, ampak je bila samo lastnik krajevne pravice.

S tem tolmačenjem ministrstva so se izpremenila navodila, katera je izdala kr. banska uprava z okrožnico z dne 8. marca VIII. No. 1786/1 v kolikor se tičejo pridobljenih pravic pri gostilniškem obrtu.

Naši gostilničarji-zakupniki so se brezdvomno oddahnili, ker jim ni bilo treba prositi svojih hišnih lastnikov za odstop pridobljenih gostilni. pravic in ker so si s tem prihranili svojo popolno samostojnost pri izvrševanju svojega gostilniškega poklica. Ta odredba ministrstva pa jih je tudi rešila velikih materijelnih izdatkov, saj bi moral sleherni gostilničar-zakupnik plačati povprečno okoli 800 Din za obrtno takso, za komisijske stroške in za kolke. Največ pa je vredna njihova neodvisnost od hišnega gospodarja, ne glede na to, da bi marsikatera družina našega gostilničarja-zakupnika zgubila svojo eksistenco.

Samostojni predlogi zborničnih članov g. Franc Kavčiča in Oset Andreja na zadnji plenarni seji Zbornice TOI v Ljubljani.

Ti predlogi se glase:

I.

Kr. banska uprava je izdala okrožnico št. 2934/5 z dne 15. julija 1931, s katero je edredila, da se smejo izdajati dovoljenja za točenje lastnega pridelka siromašnim osebam, katere se preživljajo od poljedelstva, dočim se naj ne izdaja dovoljenj inozemcem, veleposestnikom oziroma graščakom, samostanom in drugim svobodnim ali produktivnim poklicem, katerih glavni poklic ni poljedelstvo, n. pr. uradnikom itd. V istem smislu

Gostilničarji, pozor!

Štajerska sadjarska zadruga v Mariboru, Miklošičeva ulica št. 2 ima na zalogi večje množino **sadjevca** jabolčnika in hruševca lastnega pridelka. Prodaja po najnižji dnevni ceni!

govori tudi čl. 437 obrt. zak. in pooblašča g. bana z izdajo posebnega pravilnika.

Vključ jasni naredbi banske uprave dobivajo imovitejši sloji še nadalje točilna dovoljenja za točenje lastnega pridelka v obliki vinotoča pod vejo.

Zato predlagam: Visoka zbornica skleni podvzeti korake, da izda kr. banska uprava čimprej v okvirju člena 437 obrt. zak. pravilnik glede točenja lastnega pridelka in da se izdaja dovoljenja za tako točenje samo siromašnim vinogradnikom.

II.

Novi trošarinski zakon z dne 20. aprila 1932 je prizadjal v najobčutnejši meri točilno obrt naše banovine, ker omogoča prodajo lastnega pridelka nad 5 odnosno nad 10 litrov. Ta prodaja se zlorablja na vse mogoče načine. Vršni se namreč krošnjarenje z vinom od hiše do hiše, dočim se vinogradniki ne držijo zakonskih predpisov in prodajajo vino tudi pod dopustno količino.

Radi tega predlagam: Visoka zbornica zaprosi pristojno upravno in finančno oblastvo, da izda v pogledu kontrole nad prodajo vina na drobno po vinogradnikih stroga navodila svojim organom. Zabraniti je krošnjarenje z vinom, kakor tudi prodaja vina po vinogradnikih izpod zakonito določene količine. Delegacija slovenskih poslancev pa se naproša, da dosežejo čimprej novelo k trošarinskemu zakonu, s katero naj bi se nadrobna prodaja prepustila le točilni obrti.

III.

Točilcem vina je odmerjena po novem trošarinskem zakonu trošarinska taksa mesto državne in banovinske trošarine. Ta trošarinska taksa se določa po gotovem količniku oziroma se na velikost kraja in ima za podlago točilno takso tar. post. 62 taksnega zakona. Ta točilna taksa je bila odmerjena v gospodarsko ugodnejših časih, ko je bil konzum alkoholnih pijač v točilnih obratih napram današnjemu konzumu neprijemno večji.

Zato predlagam: Visoka zbornica skleni zaprositi finančno oblastvo, da na novo odmeri točilne takse, ki bodo odgovarjale današnjemu prometu z alkoholnimi pijačami.

IV.

Trošarinska taksa je najbolj občutno prizadajala kavarnarjem, ker jim je bila točilna taksa odmerjena po višji stopnji kakor pa gostilničarjem in restavratorem. Tako n. pr. je kavarnar, kateri je iztočil lansko leto komaj 40 hl alkoholnih pijač, uvrščen v ono grupo, katera je odmerjena za onega gostilničarja, ki je iztočil od 300 do 500 hl alkoholnih pijač.

Konsum

Radenske zdravilne vode stalno raste. To je zadosten dokaz, da ljudje to mineralno vodo izredno čišljajo.

V Vašem interesu je, da svojim gostom ustrezate ter jim servirate

Radensko zdravilno vodo,

ki ima to prednost, da paralizira vinsko kislino ter napravi tako vsako tudi najbolj kislo vino prijetno pitno.

Zato predlagam: Zbornica skleni zaprositi finančno oblastvo, da revizira točilno takso kavarnarjem na podlagi onega ključa, kakršnega je vzela pri odmeri točilne takse gostilničarjem in restavratorem.

V.

Novi trošarinski zakon predvideva točilcem alkoholnih pijač na drobno povrnitev državne in banovinske trošarine na zalogo vina in žganja, katero je zakon zatekel dne 20. aprila v točilni kleti. Ker pa je po novem trošarinskem zakonu odmerjena točilcem vina in žganja kot nadomestilo za odpadlo državno in banovinsko trošarino trošarinska taksa, katere se mora plačati vnaprej v 2 mesečnih obrokih, zato predlagam:

Visoka zbornica skleni zaprositi finančno oblastvo, da izvoli kompenzirati trošarinsko takso s povračilom banovinske in državne takse.

Kr. banska uprava Drav. banovine.

III. No. 635/4. Ljubljana, 31. V. 1932.

R A Z P I S.

»Izveleček važnejših določil iz zakona o vinu«. Kraljevska banska uprava opozarja na svoj razglas III. No. 635/2 od 19. februarja t. l. radi obveznega izveženja lepaka »Izveleček iz vinskega zakona« po 4. točki § 14. vinskega zakona in po čl. 39 pravilnika k temu zakonu na vidnem mestu v vseh obratovalnicah po vinskih kletih in na mestih, kjer se proizvajajo in točijo odnosno pripravljajo in shranjujejo za prodajo in drugi proizvodi, ki spadajo pod zakon o vinu.

Po odredbi kmetijskega ministrstva mora biti »Izveleček« stalno izvešen na vidnem mestu tudi v vsakem občinskem uradu (pri županstvu ali občinskem načelnstvu).

Posamezne občinske uprave so tej zakoniti zahtevi ugodile: »Izveleček iz vinskega zakona« so nabavile zase in za zadevne obrtnike v svojem področju. V vinorodnih krajih pa morajo še poskrbeti, da si ga nabavijo tudi tisti proizvajalci, ki pripravljajo in shranjujejo vino in druge proizvode po vinskem zakonu za prodajo.

Večina občinskih uprav pa se za to ni zmenila, kar velja tudi za večino gostilničarskih in sličnih organizacij, čeprav so bile o tem posebej uradno obveščene in je uradni razglas prinašalo tudi časopisje.

Da se protizakonito, za dobro stvar škodljivo stanje odpravi, odrejam:

1. Občinske uprave naj preskrbe »Izveleček« zase in interesentom, ki poučnega lepaka še nimajo, v sporazumu z interesi in na njih račun, torej radi enostavnosti in cenejši nabave skupno, in sicer obrtnikom najpozneje do 15. julija t. l., zadevnim proizvajalcem pa najpozneje do 15. septembra t. l.

2. Občinske uprave naj prijavijo kletarskemu nadzorniku dravske banovine v Ljubljani, Gosposka ul. 15, najdalje v enem tednu po navedenih rokih, torej do 22. julija, odnosno do 22. septembra t. l. tiste zanimance, ki zakoniti zahtevi ne zadostijo, radi uvedbe kazenskega postopka po § 30. vinskega zakona, po katerem se kršitev kaznuje z zaporom od 1 do 14 dni ali v denarju od 25 do 1000 Din.

3. Sreska načelnstva se naj za stvar zanimajo in naj uspehe izkažejo v mesečnih poročilih za kletarskega nadzornika.

4. Kletarski nadzornik mi naj o zadevi poroča takoj po v točki 2. določenih rokih.

Razno

Razpis zakupa železniške restavracije.

Direkcija drž. železnic v Zagrebu razpisuje na dan 4. julija t. l. licitacijo za zakup železniške restavracije v Belovarju. Pogoji so razvidni v pisarni zveznih organizacij.

Nova uredba o skupnem davku na poslovni promet.

Na podlagi čl. 1 zakona o skupnem davku na poslovni promet z dne 12. avgusta 1930 in v sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo je iz-

dal finančni minister uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet z dne 20. julija 1931.

Po tej uredbi se izpremeni posamezne postavke tarife, kar je posledica izpremembe zakona o trošarini in zakona o prometu s pšenico v državi. Razen tega so se na željo zainteresiranih gospodarskih krogov v zvezi z nastalimi izpremembami v splošnih prometnih in gospodarskih razmerah v državi izpremenile še nekatere druge tarifne postavke. Tako n. pr. je izpremenjena tarifna številka 134 in 137 glede vina in žganja. Po tej izpremembi bodo vsi posredovalci prometa s temi predmeti od 1. aprila dalje plačevali splošni 1% davek na poslovni promet.

Ta uredba stopi v veljavo 15. junija 1932.

Vprašanje in odgovori

Vkrašanje J. Ž. v C. Kaj mislite o cementnih sodih? Katere tvrdke izdelujejo cementne sode?

Odgovor: Dandanes, ko se dobi dober hrastov les po nizki ceni, je menda bolj umestno, si postaviti v kleti hrastove vinske sode najrazličnejših velikosti. Sicer pa imajo tudi cementni sodi svoje dobre strani.

Cementni vinski sodi so v uporabi od leta 1870. naprej, odkar je namreč hrastov les postajal vedno dražji. Veliko prednost imajo cementni sodi v tem, da jih lahko vzdramo v vsak prostor ter na ta način najbolj izrabimo klet. Vлага jim ne škoduje in če so dobro napravljeni, je trpežnost skoraj brez meje. Dajo se lahko in dobro čistiti. Ker cement ni porozen, zahtevajo cementni sodi tudi mnogo manj polneže nego leseni. Da more zrak skozi cement le v zelo mali meri, je na eni strani dobra, na drugi strani pa slaba lastnost cementnih sodov, ker vino v njih ne more zoreti. Za mlada nedozorela vina so boljše leseni sodi. Jako praktični, pa tudi priporočljivi so cementni sodi za rezanje (mešanje) večjih množin vin, za ležanje gotovih dozorelih vin, ki ostanejo v njih dolgo časa sveža in ne starajo. Dobri so cementni sodi tudi, da v njih prevrejo beli in rdeči mošti. Glavna in skoraj edina slaba stran cementnih sodov bi bila, da so stalno na enem mestu.

V splošnem se uporabljajo cementni sodi v velikih kletarskih obratih, ne pa v malih in tam, kjer gre za kvalitetno blago.

Cementni sodi so zidani oziroma betonirani. Radi tega se morajo nahajati v kleti v takih prostorih, kamor ne segajo močnejši streljaji ne od zunaj in ne iz kleti. Postaviti se morajo na močan fundament; najbolje je, da sega do kamena v zemlji, da se dogotovljen sod ne more vnesti in da pri tem ne nastanejo razpokline.

Važno pri zidanju cementnih sodov je, da po možnosti stojijo sami zase, da niso prizidani in zvezani s kletno steno; to zaradi tega, da, če se v teku časa vsede sod ali klet, ne nastanejo razpokline, ker se vsede sod kakor tudi klet vsak zase.

Cementni sod se zida ali betonira na betonsko podlago; ako se betonira, se uporablja železni beton. Notranjost sode se obloži s steklenimi ali porcelanskimi ploščami. Ker je cementni sod nepremakljiv, mora biti dno sode nalahko nagnjeno proti vratom.

Oprema cementnih sodov obstoji iz treh ali več steklenih pilk, iz vrat, iz ene ali dveh cevi za odtakanje vina v najnižjih delih prednjega dna, iz steklene cevi, ki nam kaže množino vsebine in slednjič iz pipe za pukanje, ki se nahaja nekje na sredi in strani prednjega dna. Sicer pa so konstrukcije teh armatur zelo različne in različno ustrojene, kar je odvisno več ali manj od tvrdke, ki dela cementne sode, pa tudi od lastnega okusa.

Prazne cementne sode konzerviramo najbolje na način, da pustimo vrata in vse pilke odprte, tako da zrak neprestano kroži po sodu.

Cementne sode zidajo inozemske tvrdke kakor Borsari & Co., Zürich --

Za brizganec, limonado, malinovec in druge sadne soke uporabljajte

ROGAŠKO SLATINO

vrelec „TEMPE“

ki razkrajja, oziroma nevtralizira vinsko kislino ter nadomestuje sodo-bikarbonato v prašku je osvežujoča in ima dober okus.

— Dobi se v vseh boljših trgovinah —

Zollikon (Švica) in Rostock & Baerlocher, Klosterneuburg pri Dunaju (Avstrija).

Vprašanje S. K. v P. pri M. Kako določim alkohol v vinu?

Odgovor: Količina alkohola v vinu se lahko določi na različne načine. Najbolj zanesljiva je destilacijska metoda. S pomočjo posebnega destilacijskega aparata se prekaplja ves alkohol iz vina v vodno raztopino, ki se tehta z alkoholometrom.

Če bi pa tehtali vina brez destiliranja z alkoholometrom ali pa z vinskogago, ne bi dobili zanesljivih podatkov. Vsako vino ima namreč drugačno množino ekstrakta in ta vpliva na vino.

Največ se v praksi, zlasti pri vinskih trgovcih, za določanje alkohola v vinu uporablja tk v. ebullioskop ali varomer, ki sta ga iznašla Francoza Vidal in Malligand. Zato se tudi večkrat označuje alkohol v % ali stopinjah po Malligandu. Ebullioskop določuje alkohol v vinu na podlagi vrelnih točk ali vrelišča. Alkohol vre pri 78° C, voda pri 100° C. Ker je vino poleg še drugih snovi v glavnem zmes vode in alkohola, vre med tema dvema točkama in sicer pri tem nižji toploti, čim več vsebuje alkohola in obratno.

Ebullioskop obstoji v glavnem iz kotlička, v katerega se vlije vino, in iz toplomera, ki kaže vrelišče vina oziroma iz njega preračunjene volumne odstotke alkohola. Ker se vrelišče ravna po barometerskem pritisku zraka, se mora določiti kot podlaga najprvo vrelišče vode. Nato se določi vrelišče vina in iz posebne premične varomerove lestvice čitamo volumne odstotke alkohola. Manipulacija s tem aparatom je lahka, določitev alkohola točna.

Slednjič še določamo alkohol v vinu z Bernadotvim vinometrom ali vinomerom. Ta aparat temelji na različni lasovitosti (kapilarnosti) raznih tekočin z različno specifično težo. Ni dovolj točen.

Vprašanje K. P. v N. Vino sem red-

no, ob Božiču in po Veliki noči pretočil, a se nikakor ne očistilo. Kaj je vzrok trajne kalnosti vina in kako naj to odpravim?

Odgovor: Večkrat je vino trajno motno ali postane motno in se ne očisti. Vzroki te motnosti so lahko zelo različni.

Največkrat postane vino motno vsled delovanja kiselih glivic-kvasnic, ki v mladem, nezadostno pokipelem vinu se ob toplem vremenu pričnejo razvijati. Vino se skali in začne šumeti. To je naraven pojav, ki se ga ni treba ustrašiti, posebno sedaj ob toplem poletnem času; kajti ko kvasnice porabijo v glavnem kipeņu zaostali sladkor, se zopet usedejo na dno sode in vino se očisti. Da pa se vse to čimprej zgodi, pretočimo vino, ki vsebuje še večjo množino sladkorja in ga dobro prezračimo; žveplati pa ga ne smemo. Po končanem kipeņu, ko se je vino sčistilo, ga zopet pretočimo in pri tem nekoliko zažveplamo, t. j. da zažgemo na tri hektolitre vsebine eno azbestno žvepleno trščico, ki tehta 4—5 gramov.

Hujša je motnost, povzročena po škodljivih mikroorganizmih berse, cika, zavrelke itd. Tukaj je predvsem skrbeti za to, da se nadaljno delovanje teh mikroorganizmov prepreči. V tem slučaju vino pretočimo in močno zažveplamo (na 1 hl eno azbestno žvepleno trščico). Lahko je tudi vino, ne da bi ga pretakali, močno zažveplano s kalijevim metabisulfitom (kal. pirosulfit), ki ga vzamemo na 1 hl 10—15 gramov. Ko smo ustavili razvoj teh škodljivih mikroorganizmov, jih skušamo spraviti iz vina in sicer s čiščenjem ali še bolje s filtriranjem. Od mikroorganizmov očišče vino po možnosti zrežemo (zmešamo) z boljšim zdravim vinom in ga čimprej porabimo.

Daljnji vzrok, da se vino zmoti, so lahko snovi, ki so v vinu raztopljene in se iz njega izločujejo. Poleg vinskega kamna so to prav posebno beljakovine, ki postanejo v mladih vi-

BILJARDNE POTREBŠČINE!

Kroglice, palice, žoge, guma za mantinele, krede in kožice, kontrolne ure, šah-domino, kroglice in kegle, domači izdelek.

Solidne cene. — Pošiljam franko postaja naročila.

Cene za »lignum sanctum« kroglice za keglanje:

11	12	13	14	15 cm
50.—	70.—	80.—	100.—	110.— Din

EHRLICH JOSIP, SOMBOR

Dunavska banovina

Proizvod biljardskih potrebščin

Pivovarna in žganjarna

Jos. Tscheligi v Mariboru

Koroška c. 2 - Telefon 2335

priporoča svoje izbornomarčno in črno pivo v isti kvaliteti kakor pred vojno

ter izvrstno slivovko, rum, pivsko n vinsko droženko, likere i. t. d.

nih pod vplivom zraka, toplote, česlovine itd. neraztopne in se iz vina izločujejo. Če se izločijo v zelo drobnih kosmuljah, ki so prelahke, da bi se polegale, se vino noče čistiti. Tu je treba, da čiščenje umetno pospešimo bodisi s filtriranjem ali čiščenjem. Tudi lahko tako vino na novo prevremo, ker se fini delci, ki vino kalijo, oprimejo sluznate kožice kvasnic, ki po vrenju popadajo na dno.

Nadaljnji vzroki motnosti so še lahko počrnenje vina ali mlečnobelkasto vino ali motnost, ki nastane vsled delovanja bakterij, ki se redijo na odmrlih drožeh ali pa vsled lastnega razkrajanja drož.

Vzroki motnosti so tedaj lahko najrazličnejši.

Najprej treba dognati vzrok motnosti in še le po tej ugotovitvi se more ukreniti vse nadaljnje za čiščenje vina.

Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah (v izvlečku)

(Dalje.)

§ 24.

7. Za ustanovitev podružnice se plačuje taksa, določena za ustanovitev glavnega obrata v tem kraju.

8. Za odobritev postavitev ali premembe poslovnice:

- a) pri trgovinskih in rokodelskih obratih 25 Din;
- b) pri industrijskih podjetjih 100 dinarjev.

§ 25.

Tar. post. 95 taksne tarife se izpreminja in se glasi:

1. Za pismo potrdilo združbe ali okrožnega odbora o vloženi prijavi za opravljanje izpita 5 Din.

2. Za pomočniško izpričevalo združ-

be, odnosno okrožnega odbora o opravljenem izpitu 10 Din.

§ 27.

Tar. post. 99 a zakona o taksah se izpreminja in se glasi:

1. za gledališča, umetniške koncerte in gledališke predstave prosvetnih društev, za dirke kola jahačev — jahalnih društev za pospeševanje konjereje in za javne vaje in tekme sportnih društev se plačuje taksa 10% od vrednosti prodane vstopnice. Ta taksa se plačuje tudi za koncerte in zabave, ki jih prirejajo prostovoljna gasilna društva, ki se vzdržujejo sama in izključno zato, da nabavljajo priprave, potrebne zoper požar, in za podpiranje svojih članov, ki

Trinadstropna hiša

s staroznano gostilno na prometni cesti v Ljubljani se ugodno **proda**. Prevzame se tudi v plačilo hranilno knjižico. Plačilni pogoji ugodni. — Pojasnila daje pisarna društva hišnih posestnikov v Ljubljani, Salendrova 6.

AUGUST AGNOLA

LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 13

ZALOGA RAZNOVRSTNEGA
NAMIZJA ZA GOSTILNE,
HOTELE IN KAVARNE

Sanatorij v Mariboru

Gosposka ulica št. 49 - Telefon št. 2358

Lastnik in vodja: primarij dr. Černič, specialist za kirurgijo

Sanatorij je najmodernejše urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem, tonizatorjem, diatermijo, žarnico „hala“, „enterocleaner“jem

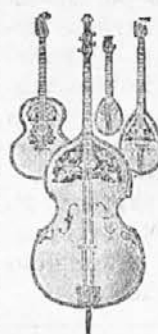
Dnevna oskrba: I. razred Din 120.—; II. razred Din 80.—; III. razred Din 60.—

so se ponesrečili v požarni službi;

2. za bioskope, zabave in plesne veselice, cirkuse, akrobatske, atletske, čarodejske in spiristične predstave, panoptike, menažerije, razne druge razstave, panorame, fotoplastike in vobče za vse vstopnice k prireditvam, kjer se ljudje zbirajo zaradi zabave in razvedrila, se plačuje taksa 20% od vrednosti vstopnic.

Ta taksa 20% se plačuje tudi na vstopnice za prireditve iz točke 1., če se prirejajo s plesno zabavo, razen prireditev gasilnih društev.

Pripomba 1. Na predstavah, kjer se plačuje poleg vstopnice ali namesto vstopnice, katere cena ni določena vnaprej, prostovoljen prispevek, se plačuje tudi taksa 10%, odnosno 20% od skupnega zneska prostovoljnega prispevka, kakršen je pač značaj prireditelja iz točk 1. in 2. te tarifne postavke. V ta namen mora voditi prireditelj točen seznam vseh prispev-

Najboljše tamburice

farkaškega in sremskega sistema pristne in z jamstvom razposilja stara in pozna tvornica tamburic

Stjepan M. Gilg
Sisak 16.

Na zahtevo pošljemo vsakomur cenik tamburic zastonj. Odlikovan s tremi zlatimi kolajnam in Grand Prix.

nikov in vsote danega prispevka bodisi da se da prispevek brez vstopnice bodisi k vstopnici.

(Dalje prih.)

Jedilne liste

priporoča Zvezna tiskarna, Celje

Izšla je težko pričakovana, že davno nujno potrebna, prekoristna knjiga:

„Vinski zakon in kletarski vedež“

z najvažnejšimi, točnimi navodili za pravilno vinsko gospodarstvo s kletarstvom, XII + 176 strani. Trdo vezana s poštnino vred 50 Din.

Za slovenščine nevede zainteresirane v nemškem prevodu brošura (62 strani):

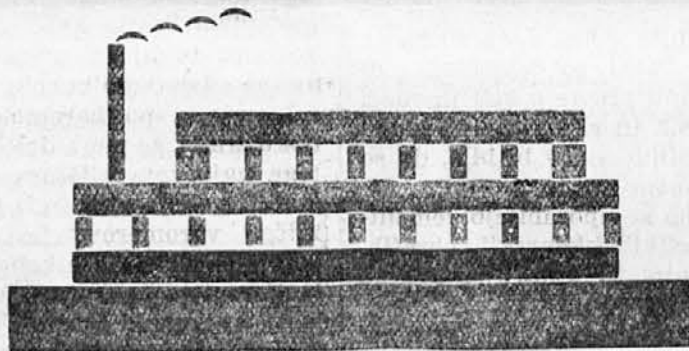
„Das jugoslawische Weingesetz“

Preis — einschließlich Postporto — 18 Din.

Oboje v samozaložbi pisca: **Andrej Žmavo, Maribor**, Gosposka ulica 50.

Položnice — čekovni račun št. 16.086 — so na razpolago.

Nabava se poplača stotero v najkrajšem času, zato z njo ne odlašaj!

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor

priporoča svoje prvovrstno dvojno marčno pivo, eksportni ležak in temno pivo, varjeno po bavar-skem sistemu „HERKULES“, „PORTER“ in „BOCK“ vsem cenj. gostilničarjem in gostom

Z odličnim spoštovanjem

Delniška pivovarna „UNION“

Ljubljana, Laško in Maribor

VABILO

NA

SKUPŠČINO

gostilničarjev, hotelirjev in kavarnarjev Dravske banovine, katera se vrši

12. AVGUSTA OB 10. URI DOPOLDAN

**ob priliki „Mariborskega tedna“ v dvorani
»UNION« v Mariboru s sledečim**

dnevnim redom :

1. Trošarinski zakon in njegove posledice
2. Položaj naše hotelirske industrije
3. Tujski promet in gostilničarstvo. Sodelovanje tujsko-prometnih in gostilničarskih organizacij
4. Eventuelni referati delegatov ostalih banovinskih organizacij
5. Resolucije

Na skupščino so vabljene tudi gostilničarske organizacije iz cele države

Po zborovanju skupno kosilo v hotelu „Orel“ v Mariboru

Pričakujemo, da se tega zborovanja udeleži sleherni pripadnik naše obrti, ker lahko izrabl ugodno prilžnost polovične vožnje po železnici. Legitimacije za polovično vožnjo je dobili pri gostilničarskih zadrugah, pri »Putniku« in vseh denarnih zavodih. Te legitimacije se smatrajo obenem kot vstopnice na razne prireditve »Mariborskega tedna«

Tovarišice in tovariši! Neznosno stanje v katerem živi danes naša obrt nas ponovno sili, da vzdignemo glas v obrambo svojih pravic in svojega obstanka, zatoorej vsi na skupščino

Zveza gostilničarskih zadrug v Mariboru